

Nové PIWI odrůdy z Itálie

Také Itálie v poslední době produkuje své nové PIWI odrůdy révy. Jedná se zejména o šlechtitelský program univerzity v Udine (Institut aplikované genomiky), ve spolupráci s maďarskou univerzitou v Pešti, jejíž vysoce odolné hybridy využívají díky šlechtiteli P. Kozmovi při křížení hlavních evropských odrůd, jako jsou rulandy (pinoty), Cabernet Sauvignon, Sauvignon blanc a Merlot. Jejich cílem je tedy získat „novou vysoce odolnou standardní odrůdu“, tzn. že nově vzniklá odrůda bude nejenom odolná proti houbovým chorobám, ale bude také ve víně k nerozeznání od odrůd standardních (tj. čistě *Vitis vinifera*).

Ani v Itálii není šlechtění interspecifických odrůd ničím novým. Vzpomeňme alespoň A. Pirovana, V. Prosperiho, F. Paulsena či G. Dalmassa a jejich odrůdy (Aurora, Emilia, Rubino, Solferino, Muscat Paulsen, Viola aj.). Mimo podnoží se šlechtily většinou klasické stolní odrůdy. Koncem devadesátých let (1998) však zahájila svůj šlechtitelský program Univerzita v Udine, později i ve spolupráci s firmou Vivai Cooperativi Rauscedo. Jejich cílem bylo poskytnout pěstitelům sazenice zcela nových odrůd révy, které budou vysoce odolné vůči klasickým houbovým chorobám (firma VCR je dnes výhradním držitelem jejich licence). VCR se tedy zapojila do poslední etapy projektu, tedy do hodnocení agronomických a enologických vlastností těchto odrůd jejich množení a distribuce. K dnešnímu dni již existuje 14 takových odrůd; jde o moštové bílé odrůdy – Fleur-tai, Soreli, Kersus, Pinot Iskra, Sauvignon Rytos, Sauvignon Kretos, Sauvignon Nepis a Volturnis (čili odolný Sauvignon blanc a Pinot blanc); z modrých odrůd pak Julius, Pinot Kors, Cabernet Eidos, Cabernet Volos, Merlot Kanthus a Merlot Khorus (čili odolný Pinot noir, Merlot a Cabernet Sauvignon).

Odrůdy křížené a srovnávané s **Rulandským bílým:**

Pinot Iskra – jde o bílou moštovou odrůdu, vzešlou z křížení SK-00-1/7 × Pinot blanc. Matečná interspecifická „odrůda“ se dá rozepsat takto: [(Kunbarát × Tramín červený) × Bianca/ × Rani rizling] × *V. rotundifolia*. Jde o křížence převážně

maďarsko-srbských odrůd (Kozma P. / Cindrič P.), nesoucí geny odolnosti Rpv1, Rpv12, Run1 a Ren3, čili odrůda disponuje excelentní odolností k padlí i plísni révové (v současnosti téměř úplnou) a slušnou mrazuodolností po *V. amurensis* (Kunbarát, Rani rizling). Má jen nízkou odolnost k plísni šedé. Kvalita vína je velmi dobrá, ze standardních odrůd v křížení nalezneme Rulandské bílé, Tramín, Bouvier, Ryzlink vlašský a Afus Ali. Jako šlechtitelé jsou uvedeni S. D. Castellarin, G. Cipriani, G. Di Gaspero, E. Peterlunger, M. Morgante a R. Testolin. Růst je středně bujný až bujnější, polovzpřímený. Výnos je uváděn jen jako střední. Raší i kvete středně raně a nazrává v polovině září (po Chrupce). Listy jsou středně velké až menší, pětilaločnaté s výraznějšími horními laloky. Listová čepel je poměrně vrásčitá, ukončená ostrými zoubky. Řapíkový výkroj je otevřený, ve tvaru pís-mene V. Hrozen je kuželovitě válcovitý,

spíše menší až středně velký a poměrně hustý, obdobně jako Rulandské bílé. Bobule jsou malé, kulaté, žlutozelené barvy, při přezrání s nahnědlými líčky. Slupka je tenčí, ale pevná. Dužnina je řídká, ovocné chuti. Víno je velmi podobné odrůdě Rulandské bílé, s dominantním ovocným aroma (florální až citrusové). Díky vyššímu obsahu kyselin je víno výrazně svěží. Odrůda se proto doporučuje pro výrobu kvalitních sektů nebo aromatických mladých vín.

Kersus – jde o bílou moštovou odrůdu, vzešlou opět z křížení SK-00-1/7 × Pinot blanc, která nese potvrzené geny odolnosti Rpv12 a Ren3. Odrůda tak disponuje excelentní odolností k plísni révové, dobrou odolností k padlí a slušnou mrazuodolností. Má však jen nízkou odolnost k plísni šedé, protože má husté hrozny lákající obaleče. Růst je bujnější, polovzpřímený. Výnos je vysoký oproti Rulandskému bílému. Raší i kvete raně až

Pinot Iskra

Kersus

středně raně a nazrává v první polovině září. Listy jsou středně velké, třílaločnaté s výraznějšími horními laloky. Listová čepel je středně vrásčitá, ukončená tupými zoubky. Řapíkový výkroj je úzce otevřený až překrytý, ve tvaru písmene V. Hrozen je protáhle kuželovitě válcovitý, středně velký a poměrně hustý. Bobule jsou malé, kulaté, žlutozelené barvy. Slupka je tenčí, ale pevná. Dužnina je řídká, neutrální chuti. Víno je spíše podobné odrůdě Chardonnay, s tóny připomínajícími také Rulandské šedé. Aroma je ovocné, florální, s tóny exotického ovoce a citrusů. Kvalita vína je opět velmi dobrá, odrůda má velmi komplexní aromatický profil spojený s dobrou kyselostí, a tudíž dobrou strukturou hodící se pro výrobu tichých vín.

Odrůdy křížené a srovnávané s odrůdou **Sauvignon:**

Sauvignon Rytos – jde o bílou moštovou odrůdu, vzešlou z křížení Sauvignon blanc × Bianca (Villard blanc × Bouvier), která nese potvrzené geny odolnosti Rpv3 a Ren3. Odrůda tak disponuje vyšší odolností k padlí révovému i mrazu, dobrou odolností vůči plísni révové, má však nižší odolnost k plísni šedé. Růst je bujnější, vzpřímený. Zdroj uvádí, že odrůda je náročnější na zelené práce. Výnos je střední až vyšší a doporučuje se řez na tažně. Raší středně pozdě, kvete však středně a nazrává od poloviny září. Listy jsou středně velké až menší, podobné odrůdě Sauvignon, ale hladké po odrůdě Bianca. Řapíkový výkroj je otevřený, lyrovitý. Hrozen je středně velký, kuželovitý, hustý. Bobule jsou malé, kulaté, žlutozelené barvy. Slupka je tenčí, ale pevná. Dužnina je řídká, neutrální sladké chuti. Odrůda velmi dobře kumuluje cukry a disponuje dobrou aciditou. Víno je odrůdově florálně kořenité s medovými tóny a silnější mineralitou.

Sauvignon Nepis – jde o bílou moštovou odrůdu, opět vzešlou z křížení Sauvignon blanc × Bianca, která nese potvrzené geny odolnosti Rpv3 a Ren3. Odrůda disponuje naopak vyšší odolností k plísni révové, dobrou až vyšší odolností vůči padlí, má však nižší odolnost k plísni šedé. Růst je bujnější (ovšem méně než odrůda předešlá), letorosty rostou vzpřímeně. Výnos je střední. Snáší velmi dobře i krátký řez. Raší časně, kvete však středně a nazrává v první polovině září.

Listy jsou středně velké, pětilaločnaté s minimálními výkroji, hladké. Řapíkový výkroj je otevřený, lyrovitý. Hrozen je menší, kuželovitě válcovitý, hustý, s krátkou stopkou. Bobule jsou malé, kulaté až mírně eliptické, žlutozelené barvy. Slupka je tenčí, ale pevná. Dužnina je řídká, neutrální sladké chuti. Víno je odrůdově velmi podobné Sauvignonu (obsahem pyrazinů), jde však spíše o ovocný typ Sauvignonu.

Sauvignon Kretos – jde o bílou moštovou odrůdu, vzešlou z křížení Sauvignon blanc × Kozma 20-3 (SK 77-4/5 × Bianca), která nese potvrzený gen odolnosti Rpv12 po V. amurensis. Odrůda má značně vysokou odolnost k plísni révové a mrazu, ovšem již nižší odolnost vůči padlí a je citlivější k plísni šedé. Růst je velmi bujný, letorosty rostou polovzpřímeně. Výnos je vyšší. Snáší velmi dobře i krátký řez. Raší časně, kvete však středně a nazrává v první polovině září. Listy jsou středně velké až menší, pětilaločnaté, mírně vrásčité – podobné odrůdě Sauvignon, ale špičky na konci čepelí jsou ostřejší. Řapíkový výkroj je otevřený, ve tvaru písmene U. Hrozen je středně velký, kuželovitě válcovitý, hustší, s krátkou stopkou. Bobule jsou malé, kulaté, žlutozelené barvy. Slupka je tenčí, ale pevná. Dužnina je řídká, neutrální sladké chuti. Víno je odrůdově podobné odrůdě Sauvignon. Odrůda má sice nižší odolnost k houbovým chorobám oproti předešlým, ale zato opravdu dobře drží kyseliny i ve velmi horkém a suchém létě.

Soreli – jde o bílou moštovou odrůdu, vzešlou z křížení Friulano × Kozma 20-3. Matečná odrůda Friulano (syn. Tocai Friulano, Sauvignonasse či Sauvignon vert) se tradičně pěstuje v severovýchodní Itálii místo odrůdy Sauvignon. Její vína jsou svěží, ovocná s tóny citrusů a květin i vyšší mineralitou, na rozdíl od Sauvignonu, který je většinou angrešťový s nádechem po černém rybízu. Soreli nese geny Rpv12 a Rpv3 a vyznačuje se excellentní odolností k plísni révové a mrazu, také velmi dobrou odolností vůči padlí, ale bohužel je, stejně jako srovnávaný Sauvignon, citlivější k plísni šedé. Růst je střední až středně bujný, letorosty rostou polovzpřímeně až horizontálně. Výnos je střední až vyšší. Snáší velmi dobře i krátký řez. Raší spíše později, kvete však středně a nazrává v první polovině září. Listy jsou středně velké, pětilaločnaté,

s výraznými laloky, okrouhlé. Řapíkový výkroj je úzce otevřený, ve tvaru písmene V. Hrozen je středně velký, kuželovitě válcovitý, hustší. Bobule jsou malé, kulaté, zelenožluté, při přezrávání až zlatavé barvy. Slupka je tenčí, ale pevná. Dužnina je řídká, neutrální chuti. Víno je svěží s vůní po růžích (květinové aroma) a citrusech, v chuti s tóny tropického ovoce, zejména ananasu a mučenky.

Fleurtaí – jde o bílou moštovou odrůdu, opět vzešlou z křížení Friulano × Kozma 20-3, přičemž oproti předešlé odrůdě má excelentní odolnost k padlí i plísni révové (v současnosti téměř úplnou), vyšší odolnost vůči mrazu a akceptovatelnou odolnost k Botrytis i Phomopsis. Disponuje tedy nejlepší odolností vůči sledovaným houbovým chorobám ze všech odrůd srovnávaných s odrůdou Sauvignon. Růst je bujný, letorosty rostou polovzpřímeně. Výnos je střední až vyšší. Raší časně, kvete však středně a nazrává v první polovině září. Listy jsou středně velké, pětilaločnaté, s mírnými laloky, okrouhlé. Řapíkový výkroj je úzce otevřený, ve tvaru písmene V, zkrátka podobně jako mateřská odrůda Friulano. Hrozen je středně velký, široce kuželovitý s křídélky, středně hustý až hustší. Bobule jsou malé, kulaté, zelenožluté. Slupka je tenčí, ale pevná. Dužnina je řídká, neutrální chuti. Víno je svěží s vůní po citrusech a broskvích, v chuti s tóny tropického ovoce, mandlí a vyšší minerality.

Odrůdy křížené a srovnávané s odrůdou **Rulandské modré:**

Pinot Kors – jde o modrou moštovou odrůdu, vzešlou z křížení Pinot noir × Kozma 99-1-48, které se dá rozepsat takto: VRH 3082-1-42 × SK 90-2-19; hybrid

Pinot Kors

VRH 3082-1-42 má složité křížení – Aubun × VRH 1-28-82, ve kterém najdeme geny révy okrouhlolisté (*Vitis rotundifolia*) a klasických odrůd jako Cabernet Sauvignon, Merlot a Garnacha. Odrůda má excelentní odolnost k padlí révovému (Run1), také velmi vysokou odolnost vůči plísni révové (Rpv1, Rpv12) a jistou odolnost k Phomopsis (černá skvrnitost). Žel odolnost k plísni šedé je nízká. Bujnost růstu je střední s horizontálním růstem letorostů. Plodnost je vysoká, zejména na tažních. Raší i kvete středně raně, nazrává v polovině září. Listy jsou středně velké, pětilaločnaté, s výraznějšími laloky, mírně vrásčité. Řapíkový výkroj je otevřený, ve tvaru písmene V. Hrozen je středně velký, křídlatý a dlouhý, středně hustý. Bobule je malá, kulatá, modročerné barvy, ojíňená. Slupka je středně silná, pevná. Dužnina je řídká, neutrální chuti. Víno je velmi podobné odrůdě Rulandské modré, ovšem více barevné, aromatika je delikátně ovocná (po malinách), v chuti dominují ovocně kořenité tóny (má vyšší obsah anthokyanů a polyfenolů než Pinot noir).

Volturnis – jde o modrou moštovou odrůdu, opět vzešlou z křížení Pinot noir × Kozma 99-1-48. Na rozdíl od předešlé odrůdy má excelentní odolnost vůči plísni révové a nižší odolnost k padlí (Rpv12) i plísni šedé. Mrazuodolnost je dobrá. Má bujnější růst, letorosty jsou polovzpřímené. Výnos je také vyšší. Raší i kvete středně raně, nazrává začátkem září. Listy jsou středně velké, pětilaločnaté, s výraznějšími laloky, mírně vrásčité. Řapíkový výkroj je otevřený až úzce otevřený, ve tvaru písmene V. Hrozen je středně velký až velký, křídlatý a dlouhý, hustý. Bobule je malá, kulatá, modročerné barvy, ojíňená.

Volturnis

Slupka je středně silná, pevná. Dužnina je řídká, neutrální chuti. Víno je intenzivně červené s ovocnou vůní i chutí po černých třešních.

Odrůdy křížené a srovnávané s odrůdou **Cabernet Sauvignon:**

Cabernet Eidos – jde o modrou moštovou odrůdu, vzešlou z křížení Cabernet Sauvignon × Bianca. Odrůda disponuje velmi vysokou odolností k plísni révové i padlí, vyšší odolností vůči mrazu, ale jen nižší k plísni šedé. Má bujnější růst, letorosty jsou polovzpřímené. Výnos je také vyšší. Raší středně až pozdně, kvete však raněji, nazrává koncem září až začátkem října. Listy jsou středně velké, pětilaločnaté, se středními laloky, jemně vrásčité. Řapíkový výkroj je otevřený, spíše lyrovitý. Hrozen je menší až středně velký, válcovitý, hustý, s krátkou stopkou. Bobule je malá, kulatá, modročerné barvy, ojíňená. Slupka je středně silná, pevná. Dužnina je řídká, neutrální chuti. Víno je intenzivně červené, tříslovité, s ovocně květinovou vůní (po fialkách) a kořenitou dochutí po lékořici a tabáku.

Cabernet Volos – jde o modrou moštovou odrůdu, vzešlou z křížení Cabernet Sauvignon × Kozma 20-3. Odrůda má vyšší odolnost k plísni révové a ještě lepší k mrazu, žel jen nižší odolnost vůči padlí a je citlivá k plísni šedé. Má střední růst, letorosty jsou polovzpřímené. Výnos je však vyšší. Raší i kvete středně raně, nazrává koncem září. Listy jsou menší až středně velké, pětilaločnaté, s výraznými laloky, jemně vrásčité, velmi podobné odrůdě Cabernet Sauvignon. Hrozen je menší až středně velký, válcovitý s oušky (přívěskatý), hustý, s krátkou stopkou. Bobule je malá, kulatá, modročerné barvy, ojíňená. Slupka je středně silná, pevná. Dužnina je řídká, herbální chuti. Víno je podobné mateřské odrůdě, je však intenzivněji červené, tříslovitě a kořenitější.

Odrůdy křížené a srovnávané s odrůdou **Merlot:**

Merlot Kanthus – jde o modrou moštovou odrůdu, vzešlou z křížení Merlot × Kozma 20-3. Odrůda disponuje vyšší odolností k plísni révové a dobrou odolností vůči padlí, je však citlivá k plísni šedé. Má bujný růst, letorosty jsou polovzpřímené. Výnos je střední. Raší i kvete

středně raně, nazrává časněji v polovině září. Listy jsou středně velké až velké, pětilaločnaté, s výraznými laloky, jemně vrásčité, velmi podobné odrůdě Merlot. Hrozen je středně velký, kuželovitě válcovitý, poměrně hustý. Bobule je malá, kulatá, modročerné barvy, ojíňená. Slupka je středně silná, pevná. Dužnina je řídká, herbální chuti (pyraziny). Víno je podobné mateřské odrůdě, je však intenzivněji červené, ovocně florální, tříslovitě a kořenitější.

Merlot Khorus – jde o modrou moštovou odrůdu, opět vzešlou z křížení Merlot × Kozma 20-3. Odrůda disponuje ještě vyšší odolností k plísni révové, ale jen dobrou až střední odolností vůči padlí a je citlivější k plísni šedé. Má velmi bujný růst, letorosty jsou polovzpřímené. Doporučují se slaběji rostoucí podnože. Výnos je však střední. Raší i kvete středně pozdně, nazrává koncem září. Listy jsou středně velké až velké, pětilaločnaté, s výraznými laloky, velmi podobné odrůdě Merlot, ale hladší. Hrozen je středně velký, kuželovitý, středně hustý. Bobule je malá až středně velká, kulatá, modročerné barvy, ojíňená. Slupka je středně silná, pevná. Dužnina je řídká, neutrální chuti. Víno je podobné mateřské odrůdě, intenzivněji červené s fialovými odlesky, výrazně ovocné po kompotovaném ovoci a tabáku.

Odrůda křížená a srovnávaná s odrůdou **Regent:**

Julius – jde o modrou moštovou odrůdu, vzešlou z křížení Regent × Kozma 20-3. Odrůda má velmi vysokou odolnost k plísni révové i padlí, je však citlivá k plísni šedé. Má bujný růst, letorosty jsou polovzpřímené. Výnos je střední. Raší i kvete středně raně, nazrává časněji v polovině září. Listy jsou středně velké, pětilaločnaté, jemně vrásčité. Řapíkový výkroj je širěji otevřený, ve tvaru písmene V. Hrozen je středně velký až větší, kuželovitě válcovitý, poměrně hustý. Bobule je malá až středně velká, kulatá, modročerné barvy, ojíňená. Slupka je středně silná, pevná. Dužnina je řídká, neutrální chuti. Víno je podobné mateřské odrůdě, s tóny květin, drobného tmavého ovoce a koření. ■

Text i foto vychází z propagačních materiálů firmy VCR: www.vivairauscedo.com